

Новий підхід до викладання бібліотечного менеджменту та маркетингу в Київському університеті імені Бориса Грінченка – поділ на дві окремі дисципліни – спрямований на реалізацію підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» галузі знань 02 «Культура і мистецтво».

Джерела:

1. Бібліотечно-інформаційна діяльність. Терміни та визначення [Текст] : (ДСТУ 7448:2013). – Вид. офіц. – Чинний від 2014–07–01. – Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. – III, 41 с. – (Інформація та документація) (Національний стандарт України).

2. Навчальний план [Текст] : Галузь знань: 0201 Культура : Напрямок підготовки: 6.020102 Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографія : Освітньо-кваліфікаційний рівень: Бакалавр / Київський університет імені Бориса Грінченка. – Київ, 2011. – 4 с. – Машинопис.

3. Навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти з галузі знань 0201 Культура за напрямом 6.020102 «Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографія» за освітньо-професійною програмою підготовки бакалавра [Текст] / Київський університет імені Бориса Грінченка. – Київ, 2015. – 10 с. – Машинопис.

УДК 021.7:027.7(477-25)НТБНТУУ«КПІ»(045)

Барабаш Світлана Іванівна

кандидат наук із соціальних комунікацій

Науково-технічна бібліотека ім. Г. І. Денисенка Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», м. Київ, Україна

СТРУКТУРА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНІХ КУРСІВ ІНФОРМАЦІЙНО-БІБЛІОТЕЧНОГО НАПРЯМУ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Якісний рівень знань набутих студентом у вищому навчальному закладі залежить від багатьох чинників, один з яких – ефективне використання бібліотечно-інформаційних ресурсів. Бібліографічна компетентність студента апріорі є запорукою його успішного навчання, подальшої науково-дослідної діяльності, а також його особистого розвитку. Освітню функцію в цьому напрямі виконує сама бібліотека університету, яка покликана зорієнтувати студента в сучасних бібліотечних технологіях, популяризувати свої ресурси, надавати первинні знання про алгоритм пошуку, сформувати навички користування сервісами бібліотеки. Важливим в реалізації цих завдань є спеціальний курс «Основи інформаційної грамотності», який вже багато років викладається провідними фахівцями

Науково-технічної бібліотеки ім. Г. І. Денисенка в Національному технічному університеті України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського».

У межах пропонованого курсу студенти засвоюють раціональні прийоми роботи з електронними та традиційними ресурсами, варіанти пошуку інформації, отримують базові знання про бібліотеку як центр соціокультурних ініціатив та проєктів. Основну аудиторію, для якої призначений курс (2 години лекцій), складають студенти першого курсу усіх факультетів університету.

Структура та зміст курсу охоплюють загальні питання організації бібліотечного обслуговування користувачів, визначають мету, головні завдання та шляхи реалізації. Розкривається місія бібліотеки як інформаційного центру, що забезпечує навчальний та науково-дослідницький процес в університеті.

Основна частина курсу присвячена вивченню ресурсів Науково-технічної бібліотеки ім. Г. І. Денисенка Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Спочатку студнти знайомляться із загальними відомостями: коротка історія, площі, фонди, послуги, режим роботи. Окремий розділ займає веб-сайт бібліотеки – <http://library.kpi.ua/>.

Бібліотека побудована за індивідуальним проєктом, має багаторівневу систему приміщень, зону книгосховищ та відкритих просторів. Це зумовлює необхідність вивчення схеми розташування структурних підрозділів, їх функції, фондів, станцій обслуговування. Традиційна книговидача та електронне замовлення визначили розділ знайомства з правилами користування бібліотекою, а саме: записом до бібліотеки, термінами видачі, обмеженням на кількість томів, перереєстрацією, підписанням обхідного листка, системою електронної книговидачі.

Один із важливих розділів курсу присвячено каталогам бібліотеки – традиційному картковому та електронному <http://library.ntu-kpi.kiev.ua:8991/>. Електронний каталог – це поєднання бібліографічної бази даних, що працює в режимі реального часу та містить інформацію про видання в цілому і примірники, наявні в бібліотеці, та набору сервісів для користувачів.

Електронний каталог бібліотеки «Київського політехнічного інституту імені Ігоря Сікорського» відображає та розкриває повний склад і зміст традиційних фондів бібліотеки; характеризується як інструмент для швидкого та якісного багатоаспектного пошуку і доступу до ресурсів та сервісів бібліотеки. Його започатковано у 1987 році. Програмне забезпечення – інтегрована бібліотечна система ALEPH 500 (Ex Libris Ltd.). Доступ – в мережі Інтернет через WEB-OPAC 24 години на добу з веб-сайту бібліотеки

<http://opac.kpi.ua> . Мова інтерфейсу – українська, англійська. Мова ведення каталогу – українська.

Засоби лінгвістичного забезпечення каталогу – Комунікативний формат MARC 21 для бібліографічних даних; ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 «Бібліографічний запис, бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання»; Універсальна десяткова класифікація (УДК); предметні рубрики. Кількість записів на 01.01.2016 р. становила 477 710.

Наступним важливим предметом вивчення в межах курсу є сервіси електронного каталогу, а саме: електронний формуляр та електронна полиця.

Електронний формуляр користувача – опція, через яку користувач може відслідковувати видачі та терміни користування матеріалами, історію видач, стан виконання замовлення, самостійно подовжувати термін користування матеріалами та наступні важливі моменти:

- ID, пароль, зміна пароля.
- Повідомлення від системи на верхній панелі каталогу.
- Перегляд. Перехід на повний запис.
- Пошук. Розширений пошук. Обмеження пошуку за мовою, роком і т. д.
- Результат пошуку. Попередні результати пошуку.
- Список записів результату пошуку.
- Поля таблиці.

Електронна полиця – персональний простір користувача в каталозі, призначений для управління відібраними бібліографічними записами (додавати та вилучати записи з е-полиці, сортувати за папками, присвоювати примітки, пересилати електронною поштою, зберігати на диску тощо).

Електронне замовлення документа в межах курсу вивчається за наступним переліком питань:

- Виконання замовлення.
- Доставка.
- Термін зацікавленості.
- Повідомлення від системи на електронну пошту.
- Закінчення терміну користування (з нагадування).
- Заборгованість.

Окремий розділ курсу присвячено електронним ресурсам на сайті бібліотеки за такою схемою:

- Загальний електронний каталог НТБ.
- Бази даних.

➤ Електронні документи НТУУ «КПІ імені Ігоря Сікорського», в тому числі – матеріали з історії КПІ та електронний архів НТУУ «КПІ імені Ігоря Сікорського».

- Навчальні посібники, підручники.
- Е-ресурси у тестовому доступі.
- Твори лауреатів Нобелівської премії з хімії в фонді НТБ.
- Твори лауреатів Нобелівської премії з економіки в фонді НТБ.
- Наукова періодика НТУУ «КПІ імені Ігоря Сікорського».

Науково-технічна бібліотека «Київського політехнічного інституту імені Ігоря Сікорського» змістовно та яскраво представлена у соціальних мережах, що дозволяє підтримувати ефективну комунікацію з користувачем. Тому передбачається ознайомлення з аккаунтами бібліотеки у Facebook, VK, Twitter, Instagram, Google+.

У програмі курсу оглядово пропонується знайомство з такими провідними бібліотеками України, як Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого, Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського, Державна науково-технічна бібліотека України. Демонструються їх електронні каталоги (вихід із сайту НТБ) та можливості послуг МБА.

Викладання курсу супроводжується технічною підтримкою (комп'ютер+ноутбук+проектор), вимагає наявності інтернету та проходить у приміщенні бібліотеки. Створені таким чином необхідні умови для сприймання та візуалізації матеріалу дають необхідний ефект.

У 2016/2017 навчальному році на усіх факультетах університету курс успішно пройшли 198 груп першого курсу, що в загальному обсязі склало 396 академічних годин. Питання погодинної оплати вирішено за рахунок бюджетних коштів університету для шістнадцяти провідних фахівців бібліотеки, які були задіяні в проведенні лекцій. Це вказує на те, що керівництво університету вважає економічно виправданим підтримку надання бібліотечно-бібліографічних знань студентам першого курсу, а бібліотека може розраховувати на ефективніше використання своїх ресурсів. Успішне навчання студентів, науково-дослідна роботи, соціокультурний розвиток кожного невід'ємні від пропонованих бібліотекою знань та навичок, тому курс «Основи інформаційної грамотності» і надалі буде вдосконалюватися та розвиватися.